

РОЛЬ ОСВІТЯНСЬКИХ БІБЛІОТЕК У РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Сучасна бібліотека завдяки розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, наявності висококваліфікованого персоналу та широким партнерським зв'язкам може виступати провайдером освітніх послуг для різних категорій користувачів та суб'єктом освітнього середовища. Провідні освітнянські бібліотеки України, як ресурсні центри галузі та вагомий складник національного інформаційного простору, відіграють важливу роль у науково-інформаційному супроводі наукових досліджень та освітнього процесу в закладах освіти, виконують лише їм притаманні функції кумуляції, збереження й використання документованих знань [3].

Освітнянські бібліотеки визначають як мережу бібліотек навчальних установ різних рівнів [2]. Їх мета – це створення цифрових інформаційних ресурсів та надання доступу до них на основі широкого застосування новітніх ІКТ для задоволення інформаційних потреб користувачів – здобувачів освіти, педагогічних, наукових, науково-педагогічних працівників. Відповідно до мережі освітнянських бібліотек Міністерства освіти і науки України та Національної академії педагогічних наук України виокремлюють: бібліотеки закладів загальної середньої освіти (шкільні бібліотеки), професійно-технічної освіти, позашкільної освіти, бібліотеки закладів вищої освіти педагогічного та інженерно-педагогічного профілів, обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Науково-методичне забезпечення мережі освітнянських бібліотек МОН України та НАПН України здійснює Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В.О.Сухомлинського [3]. Бібліотека також надає інформаційну підтримку своїм користувачам: педагогічним і науково-педагогічним, науковим працівникам, здобувачам освіти.

Виходячи із завдань навчальних закладів кожна бібліотека розвиває власне інформаційно-освітнє середовище: зокрема як інформаційно-комунікаційна система, виробляє, зберігає, концентрує та поширює ресурси в традиційному та електронному вигляді, сприяє вільному доступу до них, є посередником у соціальній комунікації. Наприклад шкільна бібліотека це обов'язковий структурний підрозділ закладу загальної середньої освіти, який здійснює бібліотечно-інформаційне, культурно-просвітницьке забезпечення навчально-виховного процесу як в урочний, так і в позаурочний час. Бібліотека в позашкільному закладі освіти виконує функцію інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу. Бібліотека закладу професійної освіти (професійно-технічної освіти) є невід'ємною структурною ланкою навчального закладу, безпосереднім учасником освітнього процесу, відіграє важливе

значення в інтелектуальному та духовному збагаченні молоді. Бібліотека закладу вищої освіти педагогічного та інженерно-педагогічного профілю планує свою діяльність як відкритий і гнучкий інтелектуальний простір, науково-інформаційний та соціально-комунікаційний комплекс, ключовий інформаційний ресурс університету, що сприяє якості не тільки наукових досліджень, а й підтримки дослідницької діяльності, навчання й викладання. Формуючи та використовуючи інформаційні ресурси, бібліотеки обласних (міських) інститутів післядипломної педагогічної освіти забезпечують створення високоефективної системи бібліотечно-інформаційного обслуговування наукових, науково-педагогічних та управлінських кадрів, вчителів, студентів та інших користувачів, які потребують професійної інформації [3].

Бібліотеки закладів освіти формують і використовують інформаційні ресурси для забезпечення оперативного отримання достовірної інформації для багатоцільового використання в освітньому процесі, ефективного задоволення інформаційних потреб. Сучасні бібліотеки закладів освіти поступово трансформуються в електронні бібліотеки, що дає змогу користувачам – учням, студентам, педагогам, науковцям, дослідникам, отримувати матеріали для освітнього процесу в електронному вигляді. Пріоритетом кожної бібліотеки закладу освіти має бути створення власних інформаційних ресурсів та надання користувачам віддаленого доступу до інформаційних ресурсів, про що зазначають бібліотечні фахівці та користувачі. Зокрема інформацію про книги, статті з наукових збірників, періодичних і продовжуваних видань, електронні ресурси України і зарубіжних країн із актуальних питань теорії, методики та практики бібліотечної діяльності, організації роботи бібліотек на сучасному етапі представлено в науково-допоміжному бібліографічному покажчику «Бібліотека в інформаційно-освітньому середовищі» [1]. З 2023 року відділом науково-освітніх інформаційних ресурсів Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського реалізується наукове дослідження «Освітнянські бібліотеки як суб'єкт проектування освітнього середовища в умовах цифровізації». Його мета – теоретичне визначення, наукове обґрунтування та практична реалізація проектування наукового інформаційно-бібліографічного забезпечення освіти як складника освітнього середовища на основі цифровізації ресурсів та послуг освітянських бібліотек. Протягом виконання теми передбачено підготовку та видання наукової продукції (науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Освіта і педагогічна наука України і Польщі. 2005–2024», науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Нова українська школа – ключова реформа шкільної освіти в умовах цифровізації суспільства: стан, досягнення та перспективи розвитку»; науково-допоміжний бібліографічний покажчик «Бібліотека в епоху цифровізації освіти і науки»; довідник «Науково-інформаційна діяльність провідних освітянських бібліотек – 2023»; довідник «Науково-інформаційна діяльність провідних освітянських бібліотек – 2025»; електронний ресурс – фактографічна база даних «Знаменні та пам'ятні дати у сфері освіти»). Всі зазначені ресурси сприятимуть лише

посиленню ролі освітянських бібліотек у розвитку інформаційно-освітнього середовища навчальних закладів. Серед сучасних викликів – удосконалення інформаційного середовища освітянських бібліотек, яке потребує об'єднання зусиль всіх бібліотек з метою розбудови в Україні цілісного науково-освітньо-інформаційного простору, підтримки та розуміння самих користувачів.

Таким чином, сучасна освітянська бібліотека як інформаційно-комунікаційна система, виробляє й концентрує ресурси у традиційному й електронному вигляді та сприяє вільному доступу до них. Подальший розвиток інформаційно-освітнього середовища освітянських бібліотек вбачаємо в спільній партнерській діяльності, переходу від моделі бібліотеки, яка використовує в роботі тільки свої фонди, до моделі відкритої бібліотеки, що ефективно використовує зовнішні ресурси.

Список використаних джерел

1. Бібліотека в інформаційно-освітньому середовищі: наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [упоряд.: А. І. Рубан, І. Г. Лобановська; наук. ред. Л. О. Пономаренко; наук. консультант Т. В. Добко]. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2022. 195 с.

2. Бібліотеки освітянські / П. І. Рогова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2003. Режим доступу : <https://esu.com.ua/article-39810>

3. Інформаційні ресурси бібліотек закладів освіти: формування та використання: практич. посіб. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; [Григоревська О. В., Матвійчук О. Є., Вараксіна Н. В., Кропачева Н. М., Бойко С. Т. ; наук. ред.: Пономаренко Л. О.]. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2022. 181 с.

4. Стратегія розвитку Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на 2017–2026 роки / Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського; [авт. Березівська Л. Д., Зозуля С. М., Страйгородська Л. І.]; за заг. ред. Л. Д. Березівської. Київ, 2017. 29 с.

Медведєва Марія Олександрівна

ВИКОРИСТАННЯ CLASSROOMSCREEN В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

У сучасному освітньому середовищі, де технології стають все більш необхідним інструментом для навчання, використання інноваційних технологій стає ключовим аспектом забезпечення ефективного навчання та створення стимулюючого навчального середовища. Одним з таких інструментів є віртуальні інтерактивні дошки, зокрема Padlet, Jamboard [1], Miro, ClassroomScreen, Twiddla та інші. Віртуальні дошки використовуються для візуалізації навчального матеріалу, спільної роботи над завданнями, організації мозкового штурму тощо. Проте все більшої популярності серед учителів у всьому світі набуває онлайн-дошка ClassroomScreen.

ClassroomScreen – це вебплатформа, спеціально розроблена для використання в класних кімнатах з метою оптимізації освітнього процесу та